

'I want my pupils to feel **at ease** with their bodies' ²²

AD VALVAS

JAARGANG 74 OKTOBER 2026
VOLUME 74 OCTOBER 2026

ONAFHANKELIJK MAGAZINE VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT

Skip de studiestress ¹⁶

Waarom halen zoveel **promovendi** de eindstreep niet? ⁸
Vrije Schrijver **Arnon Grunberg** vindt polarisatie niet zo'n probleem ¹²

The start of every academic year: **the race for a room** ²⁴
Tanisha Pethe navigates Dutch life on Indian Standard Time ²⁸

Waarom zoveel promovendi de eindstreep niet halen

P8-11

Een op de vier promovendi stopt voortijdig met hun onderzoek door een opeenstapeling van problemen. Masterstudenten **Jade Meester** en **Nina Jacob** interviewden deze groep over hun beweegredenen.

‘Ik vind polarisatie niet zo’n probleem’

P12-14

‘Net als Jezus’ is **Arnon Grunberg** dit jaar wederopgestaan als Vrije Schrijver. Als je je nieuwsgierigheid verliest, ben je oud en dood, zegt hij.

COVER

Skip de studiestress

Een beetje stress is gezond en houdt je scherp, maar aan te veel ga je onderdoor. **Acht tips om te voorkomen dat het zover komt.** (p16-17)

ILLUSTRATIE
Berend Vonk

Sleutelfiguur

Verhuizen stressvol? Niet met Roos de Wit.

Al tien jaar zorgt zij ervoor dat alle VU-medewerkers en -studenten zacht landen op hun nieuwe plek. (p6-7)

FOTO Peter Valckx

Key figure

Griffioen dance teacher **Ana Hazler** wants to create a safe environment where students dare to express themselves. (p22-23)

PHOTO Yvonne Compier

The race for a room

P24-27

Dozens of applications, gruelling meet-ups and hundreds of euros in subscriptions – with **no guarantee** of a place to live.

Navigating Dutch life on Indian Standard Time

P28-29

History-and-Law student **Tanisha Pethe** distilled her first two years as an international student into a starter kit for newcomers. ‘Slowly but surely, you will build your own mental survival guide.’

4 OPINIE

Paul van Lange en Terence Dores Cruz

We maken te weinig praatjes op straat

5

WISSELCOLUMN Maurice Crul

Het Diversity Office kapotgemaakt

11

BESTUURSCOLUMN Margrethe Jonkman

Dat krijgt nog een staartje

15

OPINIE VU Ouïam Kaddam

‘Voor moslims is het niet meer vanzelfsprekend om naar de VU te gaan’

18

XXL Joods Nieuwjaar

20

COLOFON

21

WEBSITE Nieuws News

31

BLOG USR Stephanie Hennekens
Pocket your phone and grab a hand

32

ONDERNEMINGSRAAD

34

CULTUUR
Rialto / Sportcentrum
Griffioen / Restaurant

36

WOUT & DIDO

Volg ons op Twitter [@advalvas_vu](#) en Instagram [@advalvas](#)

PEFC-gecertificeerd
Het papier voor dit magazine komt uit duurzaam beheerde bossen en gecontroleerde bronnen
pefc.nl

Röntgenfoto

Een ribbenkast of een boom? Wie in de VU Art Science Gallery lang genoeg voor een kunstwerk blijft staan, wordt er vanzelf onderdeel van.

VU CAMPUS, ART SCIENCE GALLERY, 24 SEPTEMBER 2026, 15.13 UUR

FOTO PETER GERRITSEN

We maken te weinig praatjes op straat

De drempel voor een gesprek is te groot geworden, terwijl al jaren bekend is hoe gezond een spontaan gesprek is.

DOOR PAUL VAN LANGE & TERENCE DORES CRUZ
ILLUSTRATIE BAS VAN DER SCHOT

Onlangs startte Sire de campagne *Een praatje maakt je dag*. Je zou je bijna afvragen: moeten we tot sociaal contact worden aangemoedigd door een campagne? Een begrijpelijke vraag, maar veranderingen in de samenleving gaan vrijwel allemaal richting minder sociaal contact: muziek en podcasts sluiten ons af voor anderen, thuiswerken is voor velen de norm geworden, en internationale studenten aan de VU noemen Amsterdam fantastisch maar erg individualistisch: “Zelfs oogcontact wordt in het voorbijgaan nadrukkelijk vermeden.” Velen van ons hebben nog contact met mensen die we goed kennen. Maar ook contact met kennissen of vreemden is belangrijk: het voorziet ons van ‘vitamine S’ (sociaal contact).

Recent psychologisch onderzoek laat zien dat mensen steeds minder met elkaar spreken: tussen 2005 en 2019 (dus vóór de coronapandemie) spraken mensen elk jaar gemiddeld 338 woorden per dag minder. Nu klinkt dat misschien als weinig, maar over een periode van veertien jaar is dat zo’n 28 procent minder. Gaan we zo door, dan glijden we af naar een zwijgzame maatschappij, terwijl we allemaal graag gehoord willen worden. Gegevens van Sire bevestigen dat: 88 procent maakt graag een praatje, en 56 procent zou dat wel een of twee keer per week willen doen met een onbekende. Belangrijke psychologische drempels weerhouden ons daarvan. Eén: hoe minder contact we hebben, hoe lastiger het wordt een praatje aan te knopen. Twee: zien we steeds minder mensen met elkaar praten, dan denken we al snel dat anderen er niet op zitten te wachten.

Sire-onderzoek laat zien dat 36 procent ongemak als belangrijke reden noemt, en dat 62 procent denkt dat anderen niet op een praatje zitten te wachten. Wetenschappelijk onderzoek laat echter zien dat mensen dat juist onderschatten: maken proefpersonen een kort praatje, dan worden zowel zichzelf als de aangesprokene daar blijer van. Wie eenmaal is aangemoedigd tot een praatje, knoopt er ook vaker uit zichzelf een aan – het ‘simpelweg doen’ neemt het ongemak al deels weg. En terecht: 64 procent vindt het juist prettig als iemand een praatje met hen begint.

De drempels voor sociaal contact zijn groot geworden, met als mogelijk gevolg dat eenzaamheid een nog groter maatschappelijk probleem wordt. Contact met onbekenden stimuleert juist vertrouwen in andere mensen, vermindert eenzaamheid en versterkt het buurtgevoel.

Soms spreken we een buurtbewoner met heel andere opvattingen over vluchtelingen of klimaatverandering. Problematisch? Allerm minst: het laat vaak zien dat mensen niet alleen anders denken omdat ze anders zijn, maar ook omdat ze andere uitdagingen in het leven hebben – een verdieping die we op sociale media nauwelijks zien. Met gesprekken en gezichten is de weg naar respect makkelijker dan met onliners zonder gezicht.

De voordelen van sociaal contact reiken verder dan ons welbevinden of de metafoor ‘vitamine S’. Het tegengaan van eenzaamheid en polarisatie, en het bevorderen van vertrouwen en buurtgevoel, zijn vooral in onzekere tijden te belangrijk om aan het toeval over te laten.

Paul van Lange is hoogleraar psychologie en **Terence Dorez Cruz** is postdoctoraal onderzoeker. Beiden werkten mee aan het Sire-onderzoek.

Een langere versie van dit opiniestuk stond eerder in *Het Parool*.

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

Het Diversity Office kapotgemaakt

Maurice Crul hoogleraar onderwijs en diversiteit

Sinds het begin van het Diversity Office op de VU, zo’n zeven jaar geleden, ben ik Diversity Officer Onderzoek. We ontwierpen een survey voor studenten: ‘I belong@vu’. Het was de eerste survey op Nederlandse universiteiten die vroeg naar uitsluiting, discriminatie, thuisgevoel en groepsvorming. Verschillende universiteiten en hogescholen gebruiken nu deze survey. Daarnaast waren we in de lead om via het CBS samen met de andere Randstad-universiteiten het studieresultaat van studenten met en zonder migratieachtergrond en internationale studenten te onderzoeken. Voor het eerst waren er data over de diversiteit van onze studentenpopulatie, maar ook over de aanzienlijke verschillen in studieresultaten. De VU werd gezien als voorloper op het gebied van diversiteit en inclusie.

Het Diversity Office werd oorspronkelijk geleid door een decaan die vanuit diens positie bestuurlijk mandaat had. Toen die decaan twee jaar terug vertrok, besloot de rector – tegen de nadrukkelijke wens van alle zeven diversity officers in – om het Diversity Office bij de Universiteitsbibliotheek (UB) te plaatsen.

Een fatale vergissing. De nieuwe chieft, een vrouw van kleur met expertise op het gebied van diversiteit en inclusie, had geen mandaat. Er ontstond een machtsstrijd met de directeur van de UB. De chieft wilde, logischerwijs, zeggenschap over het budget en het personeel. De directeur van de UB weigerde. Een impasse van anderhalf jaar volgde. Wie leidde het Diversity Office en vanuit welke visie? In deze periode werden vier gedreven diversity officers, met ervaring en bestuurlijke contacten binnen de VU, opgebrand en de ziektewet ingedreven.

Je zou na dit debacle hopen dat de rector op zijn schreden terugkeert en we weer aan de inhoud kunnen werken. Niets is minder waar. De directeur van de UB, zonder enige expertise op het terrein van diversiteit en inclusie, kreeg van de rector de opdracht om het Diversity Office opnieuw in te richten. Er ligt nu een conceptplan waarin geen analyse is gemaakt van wat er fout is gegaan, een theoretische onderbouwing ontbreekt, en mandaat en organisatorische inbedding in de faculteiten afwezig zijn. Een tandelooz Diversity Office. Maar misschien is dat ook wel het idee van deze bestuurders?

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

De nieuwe chieft had geen mandaat

Ook de dieren op sterk water moeten goed worden verhuisd

DOOR DAPHNE DAMIAANS
FOTO PETER VALCKX

Verhuizen stressvol? Niet met **Roos de Wit** aan je zijde. Al tien jaar zorgt zij er met haar FCO-collega’s voor dat alle VU-medewerkers en -studenten na een renovatie of verhuizing zacht landen op hun nieuwe plek.

‘Ze wilden het liefst alle schrootjes van de muren meenemen’

Voor de zomer heb je de Ad Valvas-redactie helpen verhuizen van BelleVUe naar het OZW-gebouw. Is zo’n klus gesneden koek voor je? “Elke verhuizing is anders, afhankelijk van de omvang of bepaalde vraagstukken op de campus. In het geval van de Ad Valvas-redactie was de verhuizing noodgedwongen omdat de gebruiksvergunning van BelleVUe afliep. Maar het kan ook zijn dat een afdeling groeit of krimpt, of bijvoorbeeld een nieuwe labomgeving nodig heeft. Rode draad is dat ik zorg voor zowel de praktische kant – de IT-voorzieningen, het meubilair, de bewegwijzering – als het menselijke element.”

Hoe zorg je ervoor dat je alle betrokkenen, van studenten tot labmedewerkers, tevreden houdt tijdens een verhuizing? “Het leukste aan mijn werk vind ik het enthousiasmeren van de mensen die we verhuizen, want vaak vinden ze het geen leuk vooruitzicht. Ze zijn gehecht aan hun plek en het is een spannende tijd: hoe gaat de verhuizing in zijn werk, wanneer gaat het gebeuren. Ik heb in de afgelopen tien jaar alle mogelijke mensen op de campus ontmoet en probeer me in iedereen te verplaatsen, want alleen zo kan ik ze goed begeleiden en hopelijk hun zorgen wegnemen.”

Lukt dat altijd, het wegnemen van de zorgen? “Het zit hem vooral in goed luisteren, zodat ik een plan kan maken waarmee iedereen blij is. Maar *you can’t please everybody*: alleen al vanwege budgetten kan ik niet zomaar alles regelen. Ik probeer altijd positief en realistisch te blijven. Het is de uitdaging om mensen te overtuigen van wat er wél mogelijk is. Ik benadruk ook altijd dat ik niet de dag na de verhuizing verdwenen ben. We kunnen ook daarna nog praten over wat er aanvullend nodig is. Soms kan zo iets kleins als een kapstok het verschil maken. Het liefst heb ik natuurlijk dat mensen zich echt thuis gaan voelen.”

Wat maakt jou, naast je opgeruimde karakter, geschikt voor dit werk? “Ik kan goed schakelen: ik werk nu aan zes projecten in vijf verschillende panden.

OneNote is mijn beste vriend; voor alles heb ik een lijstje inclusief prioritering. Het ene moment heb ik overleg met een groenleverancier, het volgende loop ik met een doos kabels te sjouwen tijdens een verhuizing. Dat concrete vind ik heerlijk: ik ben niet eindeloze rapporten aan het uittypen, maar lever een zichtbare bijdrage aan de VU.”

Welke verhuizing of verbouwing zal je nooit vergeten? “We hebben een paar jaar terug de verbouwing gedaan van de anatomiezaal, waar de medische studenten onderzoek doen op lichamen. In gesprek met de medewerkers van de zaal ging er echt een wereld voor me open. Dat maakte indruk. Ook de kelders van het W&N-gebouw vond ik bijzonder: daar stonden de archieven van Aardwetenschappen en Ecologie, vol opgezette dieren en dieren op sterk water. Wie komt daar nou? Ik dus.”

Wat is de grootste misvatting over je werk? “Mensen beseffen niet hoeveel afstemming en keuzes nodig zijn om een ruimte of een werkplek in te richten. Aan elke stoel gaat een heel proces vooraf en je hebt te maken met allerlei normen en afspraken. En dan nog de planning: het onderwijs gaat altijd voor, we kunnen niet zomaar even vijftig onderwijsruimtes sluiten omdat ze vernieuwd moeten worden. Ook het element duurzaamheid speelt een steeds grotere rol: kun je afgedankte stoelen bijvoorbeeld hergebruiken als je de zitting en stoffering vervangt? Dat maakt het werk niet makkelijker, maar ik hou wel van een extra uitdaging.”

Je bent veel bezig met vernieuwing van de campus. Hoe zorg je dat het oorspronkelijke karakter behouden blijft? “Vooropgesteld: ik denk dat het karakter vooral gevormd wordt door de mensen. Maar het uiterlijk van de campus is natuurlijk enorm veranderd in de afgelopen jaren; daaraan kleven ook veel emoties. Bij de verhuizing van de studieverenigingen binnen het W&N-gebouw wilden ze het liefst alle schrootjes van de muren meenemen; zoveel gevoel zat daarin. Maar voor elk verdwenen gebouw krijgen we een prachtige nieuwe plek terug en die verenigingen zijn nu alweer helemaal gelukkig in hun nieuwe ruimtes.” **AV**

Roos de Wit
40

- 2023 – heden
Facilitair projectleider, VU
- 2016 – 2023
Projectondersteuner
Realisatiemanagement, VU
- 2014 – 2016
Projectsecretaris
bouwprojecten, UMC Utrecht
- 2012 – 2014
Projectmanagement-assistent, UWV Middelburg
- 2006 – 2011
Bachelor Management, Economics & Law, HZ University of Applied Sciences

Facilitaire Campus Organisatie

FCO zorgt voor de ontwikkeling van de VU-campus, het onderhoud aan de VU-gebouwen en de dienstverlening aan alle gebruikers van de campus. Dit behelst onder meer beveiliging, verhuizingen, schoonmaak, logistieke dienstverlening en technisch beheer.

Een op de vier promovendi stopt voortijdig met hun onderzoek door een opeenstapeling van problemen. Masterstudenten **Jade Meester** en **Nina Jacob** interviewden deze groep over hun beweegredenen.

Waarom zoveel promovendi de eindstreep niet halen

DOOR WELMOED VISSER
FOTO'S MARTIJN GJISBERTSEN

Hoe hij dat oploste, moest hij zelf maar uitzoeken

Slechte begeleiding, ontbrekende data of de druk om snel te moeten publiceren. De problemen waar promovendi mee te maken krijgen, zijn legio. Voor een deel horen die bij hun baan. Promovendi moeten leren om zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te doen, ook als de omstandigheden niet optimaal zijn. Maar nog te vaak worden ze door begeleiders totaal aan hun lot overgelaten, of worden ze het slachtoffer van pestgedrag, een slechte werksfeer of politieke spelletjes, tussen bijvoorbeeld verschillende begeleiders. Uit het onderzoek van masterstudenten Beleid, Communicatie en Organisatie Jade Meester en Nina Jacob komt naar voren dat promovendi geregeld in onwerkbaar situaties terechtkomen waar ze zelf niks aan kunnen doen. Meester en Jacob interviewden opgeteld dertig promovendi die hun onderzoek voortijdig hadden afgebroken. Ze schreven daar ieder hun eigen scriptie over (zie kader).

Uitgeput na vakantie

Xander is een van de geïnterviewden. Hij werd als promovendus bij een Nederlandse universiteit aangenomen om te werken met data die, toen hij er eenmaal was, niet beschikbaar bleek. Zelfs de toestemming om die data te verzamelen was er (nog) niet. Zijn begeleiders verwachtten dat hijzelf met een oplossing zou komen en snel ook, want er moesten wel artikelen worden gepubliceerd. Ondertussen hadden ze weinig tijd voor hem en vonden ze de oplossingen die Xander aandroeg niet goed genoeg. Driekwart jaar bungelde Xander in deze situatie. Gedurende die tijd werd hij steeds gestrester: hij sliep slecht, kon zich niet meer concentreren, kon op sommige dagen amper uit bed komen en voelde zich schuldig over het gebrek aan

voortgang in zijn onderzoek. “Ik dacht dat het aan mij lag.” Xander deed een cursus voor promovendi, waar de docent zijn geval uitkoos om met de groep te bespreken. Samen met andere promovendi dacht hij na over wat hij in zijn situatie zou kunnen veranderen. Het antwoord was: weinig. Dat was een belangrijke eyeopener voor Xander. Een andere was het besef dat hij zich na de vakantie al binnen een paar dagen weer net zo uitgeput voelde als daarvoor. Xander sprak met een vertrouwenspersoon en een bedrijfsmaatschappelijk werker. Na veel twijfel kwam hij tot de conclusie dat hij beter kon stoppen. Toen hij dat tegen zijn twee belangrijkste begeleiders zei, antwoordden die dat het misschien maar beter was.

Diepe depressie

Xander is niet de enige bij wie het vastgelopen promotietraject diepe impact had op zijn leven en welzijn. Een flink deel van de gestopte promovendi uit het onderzoek van Meester en Jacob kampt of kampte met serieuze stressklachten of andere psychische problemen. “Sommige verhalen waren heftig, mensen kregen een burnout of kwamen in een diepe depressie terecht”, vertelt Meester. “Soms

Jade Meester en Nina Jacob

‘Onbruikbare resultaten zijn nuttig voor de wetenschap, maar minder goed te publiceren’

Scriptie-onderzoek

> Nina Jacob en Jade Meester deden het grootste deel van de interviews samen, maar ze schreven ieder hun eigen masterscriptie.

> De scriptie van Jacob focust op de rol van gender en werk-privébalans bij werkstress van promovendi.

> De scriptie van Meester focust op het welzijn van gestopte promovendi.

> Meester en Jacob willen zelf niet de wetenschap in. Jacob wil notaris worden en Meester wil graag aan de slag als consultant.

moesten we na een interview echt even bijkomen.” Wat ook opviel: de promovendi deden graag mee aan het onderzoek. Over het algemeen vinden ze het belangrijk om over hun ervaringen te vertellen, ook zodat anderen ervan kunnen leren. Velen hebben zich heel eenzaam gevoeld in hun worsteling.

Dat er qua werkomstandigheden voor promovendi nog veel te verbeteren valt, blijkt ook uit cijfers van het CBS uit 2025. Van de mensen die de afgelopen tien jaar promoveerden, ervoer 68 procent een hoge of zeer hoge werkdruk en 35 procent kreeg te maken met ongewenst gedrag, vooral pesten en discriminatie. Promovendi hebben bovendien vaker last van psychische klachten dan hoogopgeleide leeftijdsgenoten in andere beroepen, concludeert Meester in haar scriptie.

Publicatiedruk

Uiteindelijk maakt een kwart van de promovendi hun onderzoek niet af, meldt het Rathenau Instituut. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat werkdruk daarbij een grote rol speelt, vaak in combinatie met gebrekkige begeleiding. Promovendi krijgen stress van de hoge eisen die aan hen worden gesteld, terwijl ze niet adequaat worden ondersteund om daaraan te kunnen voldoen. In een landelijke enquête onder promovendi door Universiteiten van Nederland noemt een derde van de promovendi die achterlopen op schema onvoldoende begeleiding als reden daarvoor. Xander had ook die

ervaring: de randvoorwaarden voor zijn onderzoek waren niet op orde, de data was er niet, en hoe hij dat oploste, moest hij zelf maar uitzoeken. Jacob en Meester hoorden dat vaker. “Een aantal van de promovendi die we spraken had bijvoorbeeld onbruikbare resultaten. Uit het onderzoek kwam niet het gehoopte verband. Op zich is dat ook nuttige kennis voor de wetenschap, maar het is minder goed te publiceren”, vertelt Jacob, “en in sommige disciplines zijn ze vrij streng over hoeveel artikelen je moet publiceren om te kunnen promoveren.”

Ook kwam het voor dat begeleiders er niet voor openstonden om onderzoek anders vorm te geven als de gehoopte resultaten uitbleven, waardoor promovendi niet verder konden. Of begeleiders waren het onderling niet eens. Dan zei de een “je moet A doen” en de ander zei “je moet B doen”. “Als die begeleiders niet dichterbij elkaar komen, kan een promovendus hierdoor helemaal vast komen te zitten”, zegt Meester.

‘Promoveren is een deel van iemands identiteit’

Schuldgevoelens

Het besluit om te stoppen met een promotietraject nemen promovendi niet licht. Er gaan maanden van gepieker, stress en eenzaam geworstel aan vooraf. “Promoveren is niet zomaar een baan”, zegt Jacob. “Het is een deel van iemands identiteit. Promovendi zijn enorm betrokken bij hun werk en ze voelen zich heel verantwoordelijk voor hun onderzoek. Ze zijn bezorgd dat het onderzoek stil komt te liggen als zij stoppen.”

Ook Xander had last van schuldgevoel toen hij besloot te stoppen. Zijn zelfvertrouwen liep een behoorlijke deuk op. Een psycholoog hielp hem inzien dat het wel de juiste keuze was geweest. Het duurde een aantal maanden voordat Xander überhaupt weer genoeg energie had om te solliciteren. Met de wetenschap was hij voorlopig wel klaar. Hij solliciteerde op banen in het bedrijfsleven, totdat er een vacaturetekst voorbijkwam voor een promotieplek die hem toch weer enthousiast maakte. Het onderzoek leek goed bij hem te passen met genoeg ruimte voor eigen inbreng, vertelt hij. Hij schreef een brief en het klikte. Sinds kort werkt hij weer als promovendus bij een andere universiteit. De communicatie met zijn huidige begeleiders gaat een stuk soepeler: als Xander niet verder komt, kan hij dat met hen bespreken. Langzaam krijgt hij zijn zelfvertrouwen terug. “Hoewel ik nog steeds kan schrikken als iets even tegenzit. Rationeel weet ik dat tegenslag hoort bij onderzoek doen, maar emotioneel heeft die ervaring op mijn vorige werk er best diep ingehakt en voel ik me soms nog steeds onzeker.”

De naam Xander is gefingeerd. De echte naam en identiteit van de gestopte promovendus zijn bekend bij de redactie.

Vrij denken betekent niet vrijblijvend denken

Dat krijgt nog een staartje

Margrethe Jonkman bestuursvoorzitter

Vrije denkers, het thema van dit academisch jaar. Voor mij gaat vrij denken niet alleen om de vrijheid te hebben om te denken wat je wilt, maar ook om verantwoordelijkheid en verbeelding.

“Wat bedoel je nu eigenlijk met verbeelding?” vroeg een collega mij na afloop van de opening van het academisch jaar. “Bedoel je niet *verwondering*?” Een mooie vraag, die me opnieuw aan het denken zette. Waarom vind ik het zo belangrijk, wat heb ik ervoor nodig? Verbeelding betekent voor mij buiten bestaande kaders kunnen denken. Dat je onderzoekt wat er ook mogelijk is en je iets kunt voorstellen dat er nog niet is. Niet beginnen bij de beperkingen, maar bij de mogelijkheden. Niet alleen het hier en nu, maar ook de toekomst. En daardoor kun je, ook al blijkt niet alles in de praktijk mogelijk, wel echt een stap verder komen.

Daarvoor heb ik ruimte in mijn hoofd nodig. Een hele dag vol afspraken en deadlines helpt dan niet. Een rondje hardlopen wel. Net als iemand die me vragen stelt in plaats van stellingen

neerlegt. Of iemand buiten mijn vaste kring die me met iets onverwachts inspireert en me verbanden laat zien waar ik zelf nog niet aan had gedacht. Ook kunst en symbolen kunnen daarbij helpen. Onze griffioen is voor mij zo’n beeld. Ik zie in de vleugels vrijheid en verbeelding. De kop kijkt om zich heen, nieuwsgierig naar verschillende perspectieven. En tegelijkertijd staat hij stevig op de grond. Dat verbeeldt voor mij verantwoordelijkheid. Vrij denken betekent niet vrijblijvend denken.

Na de opening van het academisch jaar werd ik aangesproken door een oudere meneer. Hij wees mij erop dat de griffioen ook een staart heeft. “Weet u eigenlijk wat die verbeeldt?” vroeg hij. Nee, dat wist ik niet.

En precies daarmee zette hij me opnieuw aan het denken. Zodra je denkt dat je het beeld compleet hebt, blijkt er nog iets te ontdekken. Een nieuw perspectief, een nieuwe vraag, iets waar je nog niet aan had gedacht.

Vrij denken is nooit helemaal ‘af’. Het krijgt altijd nog een staartje.

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

‘De ruimte om af te wijken is steeds minder groot geworden’

‘Net als Jezus’ is **Arnon Grunberg** dit jaar wederopgestaan als Vrije Schrijver. Als je je nieuwsgierigheid verliest, ben je oud en dood, zegt hij. ‘Ik ben nooit in bed geweest bij neonazi’s, maar ik wil wel weten hoe ze dat zijn geworden.’

DOOR EMMA SPRANGERS
FOTO BIANCA SISTERMANS

‘Ik vind polarisatie niet zo’n probleem’

Grunberg is de eerste Vrije Schrijver die voor een tweede keer terugkomt, nadat Covid halverwege zijn academisch jaar de schrijvers-huisbezoeken bemoeilijkte. Hij pendelt het hele jaar tussen New York en Amsterdam. “Ik schaam me voor veel dingen, maar vliegschaamte heb ik niet”, zegt hij in het hotel waar het interview plaatsvindt.

Om zijn colleges niet online te hoeven geven, zal Grunberg dit jaar vaker naar Nederland komen. Was hij eigenlijk verbaasd dat hij een tweede keer werd gevraagd als Vrije Schrijver? “Een beetje, maar ook weer niet. Het gastschrijverschap eindigt een beetje als je dingen per Zoom moet gaan doen.” En dan: “Wil je dit niet opnemen?”, om zich daarna meteen te excuseren. “Ik bedoel niet dat je dat moet doen, dat moet je zelf weten, ik vraag het uit collegiale interesse. Ik neem altijd alles op.” Interviewt hij liever dan dat hij zelf geïnterviewd wordt? “Mijn eerste intuïtie is om te zeggen dat als je interviewt, je de baas bent. Je hebt een lijst voor je. Maar dat is niet de belangrijkste reden. Ik denk dat het vooral gaat om iets te weten komen dat je niet eerder wist.”

Bent u nooit de regie verloren in een interview? “Voor-dat mijn eerste boek uitkwam, interviewde ik mensen voor VPRO Boeken. Er was een grote schrijver, ik had zijn boek niet honderd procent gelezen. Hij heeft me toen terecht-gewezen. Hij had niet helemaal ongelijk, maar hij had het niet zo neerbuigend hoeven zeggen tegen een twintigjarige. Ik heb toen wel even een ander pad moeten inslaan in het gesprek.”

U heeft eens gezegd dat als je een schrijver interviewt, je die dwingt diens geschreven tekst nog eens uit te leggen, waardoor de geïnterviewde zich genoodzaakt voelt beleefdheidsleugens te delen. Doet u dat ook? “Het is heel moeilijk om over romans te praten. Soms vind ik vragen dom of niet ter zake doende maar ik heb het nooit over mijn hart verkregen te zeggen: ‘deze vraag interesseert me gewoon niet. Ik heb hier nooit over nagedacht en ik wil hier niet over nadenken.’ Meestal ga ik er toch in mee. De leukste manier van interviewen is toch dat je iemand verleidt om samen verder te denken. Er zit een soort dans in.”

Over uw vorige Vrije Schrijverschap zei u destijds dat u de universiteit op eenzelfde manier wilde benaderen als een slachthuis of een hotel in Beieren. Dat u overal bezig bent een code te kraken. “Ik denk dat ik mijn taak op de VU een beetje overschatte, of anders had ingeschat. Ik zou wel kunnen meelopen als een soort *embedded* schrijver, maar dan moet ik ook langs andere faculteiten en het bestuur. Ik heb dat ooit bij de Nederlandsche Bank gedaan, dat vonden ze heel eng. Communicatiemedewerkers vinden alles eng. Een organisatie hangt vaak van absurditeit aan elkaar, zeker als het wat grotere instituten zijn. Een universiteit is dat ook, zeker in deze tijd. Het zijn toch een soort lesfabrieken.”

Het thema dit jaar is Vrije Denkers. Kunnen we wel een beetje vrijdenken op een universiteit? “Binnen elk onderwijssysteem – of je het nou over de VU hebt of de kleuterschool waar mijn zoontje op zit – word je geacht door bepaalde hoepels te springen. Er is druk om te slagen. Ik ben

‘Ik wil niet zo’n zuur iemand zijn’

Arnon
Grunberg
55

> Werd op zijn 17e van het Vossius Gymnasium gestuurd

> Richtte op zijn 19e uitgeverij Kasimir op

> Debuteerde in 1994 op zijn 23e met *Blauwe maandagen*

> Zijn roman *Tirza* werd in 2010 verkozen tot belangrijkste roman van de 21e eeuw

> Schreef van 2010 tot 2018 de dagelijkse Volkskrant-column *Voetnoot*

> Was in academisch jaar 2019/2020 Vrije Schrijver aan de VU

> Won de AKO Literatuurprijs, de Libris Literatuur Prijs, de Constantijn Huygens-prijs en de P.C. Hooft-prijs

geen cultuurpessimist, maar ik denk dat de ruimte om af te wijken steeds minder groot is geworden. In de derde – een belangrijk jaar, ik werd voor het eerst verliefd – ben ik van de middelbare school gestuurd. Een van de meisjes van toen, die nu kinderen op die school heeft, zegt dat alles een stuk strenger is geworden. Een verhouding tussen een leraar en leerling bijvoorbeeld was toen gewoon geaccepteerd. Ik zeg niet dat dat de goede oude tijd is. Maar er is iets veranderd.”

U noemde de studentenopstand van 1968 een festival van geprivilegieerde witte mannen die hun eigen privileges nog iets verder wensten op te rekken. Is dat inmiddels ook veranderd? “Nu gaan demonstraties meer over: we moeten voorkomen dat we allemaal kapotgaan. Maar uiteindelijk voelt voor veel mensen de pijn in hun kleine teen urgenter dan een ramp ergens anders in de wereld.”

Toch zijn er studenten die hun tent opzetten op het campusplein, of de straat opgaan voor iets wat hen niet direct raakt. “Dan heb je het misschien ook over een culturele of academische boycot. Dat zijn hele ingewikkelde thema’s. Ik denk dat universiteiten daarmee worstelen, om het zacht uit te drukken.”

In uw essay *Mogen we nog een beetje leven?* heeft u het over die angst voor heftige meningsverschillen. Elk vuur dat boven de waakvlam uitkomt, is onwenselijk. Hoe doet de universiteit het hierin? “Dat vind ik interessant: hoe universiteiten zich moeten verhouden tot allerlei wereldconflicten duizenden kilometers verderop. Hoe ga je om met studenten die daar volstrekt verschillende meningen over hebben, en toch samen studeren? Ik vind polarisatie eigenlijk niet zo’n probleem. Het hoort bij een levende democratie dat mensen meningen hebben, en dat die meningen vaak emoties zijn.

Idealiter zou een universiteit de dialoog faciliteren. Universiteiten moeten begrijpen dat ze iets anders zijn dan kennisbanken, en ze zouden ook iets anders moeten willen zijn dan dat. In een bibliotheek bijvoorbeeld, kun je boeken lezen of uitlenen, maar je kunt er ook schuilen als het regent, daklozen kunnen er terecht. Ook een universiteit heeft meerdere functies. Je levert niet alleen mensen af om te gaan excelleren. Het is een plek waar mensen experimenteren met hun leven, met liefde, met samenzijn, met vriendschappen.”

Welke rol wilt u daarin spelen? “Ik hoop heel erg dat in de colleges die ik geef, de uren die ik met studenten ben, ze dingen durven zeggen die ze misschien elders niet durven. Dat ze niet denken: als ik dit zeg, gaan mensen me onaardig vinden, gaan ze een mening over me hebben. Ik was zelf ook iemand die er graag bij wilde horen, en dat lukte dan net niet. Ik ken het verlangen dus goed, maar ook het verlangen om je ergens tegen af te zetten. Ik zou mensen willen leren dat de gedachten vrij zijn. Als je over een seriemoordenaar denkt of schrijft, betekent dat niet dat je dat bent. Je kunt vriendschap sluiten met de gedachten die sommige mensen zondig, onwenselijk of kwaadaardig zouden noemen. Dat is

een veel gezondere, zinvollere verhouding met je fantasie. Nieuwsgierigheid is voor mij een fundamentele levenshouding. Als je dat verliest, ben je oud en dood. Ook als je met kennisoverdracht bezig bent, moet je nieuwsgierig blijven naar wie voor je zit, anders gaat het niet. Ik wil weten wat ze beweegt. Ik ben nooit in bed geweest bij neonazi’s, maar ik wil wel weten hoe ze dat zijn geworden. En zonder psychologie van de koude grond als ‘wat is er in je jeugd gebeurd’, maar gewoon: welke keuzes heb je gemaakt en waarom.”

In uw werk benadrukt u vaker het belang van niet oordelen. Waarom? “Omdat vooroordelen een privéaangelegenheid zijn. Als je met iemand wilt samenwonen bijvoorbeeld, moet je diegene ook een mate van vrijheid gunnen en mag je verwachten dat die jou dat ook gunt. Veel keuzes gaan niet samen. Of je nou twintig tatoeages hebt of geen, of je gezichtsbedekkende kleding wenst te dragen of niet. Je zou mensen niet lastig moeten vallen met wat je daar allemaal van vindt. Ik ben nu een kind aan het opvoeden dus op een gegeven moment moet ik hem wel terechtwijzen, maar ik probeer het dan wel op een grappende manier te doen. Als iemand voor-dringt, vind ik het ook verschrikkelijk om daar iets van te moeten zeggen. Ik vind het gewoon zo zuur. Ik wil niet zo’n zuur iemand zijn.”

Ook niet als mensen een mening hebben die schadelijk is? “Misschien dat ik soms iets minder geduld heb dan ik ooit had. Ik ga niet met evenveel ernst in op lezers die mij in lange mails de les denken te moeten lezen. Maar ik vind niet dat ik het laatste woord heb over wat een schadelijke opvatting is. Een paar jaar geleden vroegen twee pubers van een jaar of 13 of 14 mij hier voor de supermarkt of ik twee flesjes alcohol voor ze wilde kopen. Ze gaven me hun pinpas en code. Dat heb ik gedaan. Anderen vonden dat toen immoreel, maar het is niet mijn taak hen op te voeden. Ik vond het ergens wel grappig, en ze vroegen het vriendelijk. Er zat ook een mate van vertrouwen in naar mij toe. Ik had net zo goed boodschappen kunnen gaan doen met die pas.”

Weet u al wat u wilt gaan doen dit jaar op de VU? “Je kunt je afvragen of je mensen wel kunt leren schrijven. Ik denk het niet, maar je kunt ze wel leren nadenken en lezen. Schrijven begint met goed lezen. Nederland wordt daar steeds slechter in. En dan is er ook nog AI: de vorige keer mochten mensen thuis schrijven, nu laat ik ze dat in mijn bijzijn doen om AI-gebruik te voorkomen. Ik heb eens gezegd dat over 60 of 70 jaar een AI-systeem de Nobelprijs voor de Literatuur kan gaan winnen. Of eerder, als ik de laatste berichten moet geloven. Maar ik vind het nu nog niet goed genoeg. In eerste instantie had ik aangekondigd dat ik het over verlossing zou gaan hebben. Maar ik denk toch dat ik wil nadenken over boycotts, over hoe we omgaan met wereldconflicten. Michel Houellebecq zei ooit dat het de taak van de schrijver is om te drukken op de pijnpunten van de samenleving. Dat wil ik gaan doen. Ik denk wel dat de universiteit het spannend gaat vinden. En dat vind ik leuk.” **AV**

‘Voor moslims is het niet meer vanzelfsprekend om naar de VU te gaan’

Historicus **Ouiam Kaddam** (28) spitte het afgelopen jaar de VU-archieven door en interviewde studenten, alumni en (oud-)medewerkers om de geschiedenis van islam en moslims aan de VU in kaart te brengen. Onlangs presenteerde ze haar eerste bevindingen.

DOOR PETER BREEDVELD

Wat is voor jou de belangrijkste ontdekking? “Ik was verrast dat het zo’n enorme strijd is geweest om een gebedsruimte voor moslims aan de VU te krijgen. Dat dat dertig jaar heeft geduurd. In de jaren 70 werd er al om zo’n ruimte gevraagd door medewerkers van de VU. Dat werd steeds afgewezen, omdat de moslims deze behoefte nog niet ‘sterk genoeg lieten blijken’. Pas in 1998, toen studenten actie begonnen te voeren en er handtekeningen werden opgehaald, kwam er een doorbraak. In de kelder van het hoofdgebouw werd toen een gebedsruimte geopend. Die bleek meteen al veel te klein.”

Waarom kregen die studenten wel voor elkaar wat de medewerkers niet lukte? “Die medewerkers waren vooral arbeidsmigranten van wie verwacht werd dat ze terug zouden keren naar hun land van herkomst. De studenten waren geboren en getogen Nederlanders die vonden dat er aan een christelijke universiteit een gebedsruimte moest zijn, omdat juist christenen zouden moeten begrijpen hoe belangrijk het gebed is. In de jaren 90 waren die studenten een grote groep geworden die je niet kon negeren.”

Er is altijd beweerd dat moslims zich hier thuis voelen vanwege de vanzelfsprekendheid van religie aan de van oorsprong christelijke VU, maar dat moeten we dus met een korrel zout nemen. “Het ligt complexer. De christelijke identiteit en oorsprong speelden op verschillende momen-

Onderzoek

Ouiam Kaddam heeft alleen nog aan de oppervlakte gekrabbd van de geschiedenis van de moslims aan de VU. Er zijn nog veel medewerkers en alumni die ze wil interviewen en initiatieven uit het verleden die ze nader wil onderzoeken, zoals de speciale ‘allochtonendecanen’ die de VU in de jaren 80 aanstelde om eerstegeneratiestudenten met een migratieachtergrond te begeleiden. Ze hoopt dit project dan ook voort te kunnen zetten.

ten wel degelijk een rol. Soms indirect, bijvoorbeeld vanuit het ideaal van christelijk engagement. In de jaren 80 bood de VU vluchtelingen een traject aan om zich voor te bereiden op een studie, dat sinds 1987 het Voorbereidend Jaar Anderstalige Studenten Vrije Universiteit heet, het VASVU. De diversiteit waar de VU om bekend is, heeft dus van oorsprong een christelijk karakter.”

Maar hoe moslimvriendelijk is de VU echt? “Er zijn heel veel voorzieningen die moslims het gevoel geven dat ze erbij horen: de gebedsruimte, met een wassingsruimte erbij en gescheiden voor mannen en vrouwen, halal eten in het restaurant. Er is ruimte om moslim te zijn. Veel studenten en alumni zijn daar heel positief over. Ik herinner me dat ook van toen ik hier zelf studeerde. De campus was heel divers.”

Volgens mij hoor ik tussen de regels door een ‘maar’. “Er is ook wel tegenwerking geweest. Bij islamitische (studenten)verenigingen als ISA ging het niet altijd van een leien dakje. Dan werden ze steeds weer verplaatst, en de VU bemoeide zich met de keuze van de uitgenodigde sprekers, wat ze niet deed bij sprekers van andere studentenverenigingen.”

Dat was na 9/11: moslims werden door iedereen gewantrouwd. Hoe is dat nu? “Ik heb dit verder nog niet onderzocht, dus ik weet niet hoe breed het gevoel leeft, maar ik sprak studenten voor wie het niet zo vanzelfsprekend meer is dat je als moslim naar de VU gaat. Dat komt door hoe de VU is omgegaan met de Gazaprotesten op de campus, met mensen die zich uitspraken over Israël, en haar standpunt ten aanzien van de banden met Israël. De dubbele maat waarmee de VU meet ten aanzien van pro-Palestijnen en pro-Israëliërs, is bij veel moslims blijven hangen. Een alumnus die ik benaderde om te interviewen, wilde om precies die reden niet meewerken.”

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

Zo kun je de studiestress skippen

DOOR DAPHNE DAMIAANS
ILLUSTRATIE BEREND VONK

Een beetje stress is gezond en houdt je scherp, maar aan te veel ga je onderdoor. Acht tips om te voorkomen dat het zover komt.

Een nieuw collegejaar, nieuwe kansen. Je bent vol goede moed en met een opgeruimd hoofd gestart. Studiestress? Niet voor jou. Totdat je ineens vijf deadlines tegelijk hebt. Of je sociale leven iets te veel voorrang hebt gegeven. Uit onderzoek van het Trimbos-instituut uit 2025 blijkt dat ruim de helft van de hbo- en wo-studenten (heel) veel stress ervaart. Met deze tips houd jij je hoofd koel(er).

1_Maak het behapbaar

Colleges, een bijbaan en dan ook nog meerdere opdrachten tegelijk: dat past toch nooit in één week? Waarschijnlijk wel, als je het maar inzichtelijk maakt voor jezelf. VU-studentenpsycholoog Marthe Keijman raadt aan: “Maak een planning op papier, waarin je ook de opdrachten verdeelt in kleine, concrete deeltaken per dag. Dat geeft overzicht en verlaagt de drempel om te beginnen.”

2_Blokkeer de afleiding

Keijman: “Je telefoon geeft constant prikkels – niet eens alleen door sociale media, maar ook door alle berichtjes die binnenkomen – en dat is dodelijk voor je focus. Leg hem in een andere kamer, zet hem op vliegtuigmodus of gebruik apps die meldingen en sociale media tijdelijk blokkeren.”

3_Ruim op

Een rommelig bureau is een rommelig hoofd. Studeer op een plek met zo min mogelijk afleiding (bijvoorbeeld in de UB) en zeker niet in bed, want je brein moet je bed blijven associëren met ontspanning.

4_Doe de Pomodoro

Zet een timer: 25 minuten focus, 5 minuten pauze; na vier van deze sessies neem je een langere pauze van 15 tot 30 minuten. Keijman: “Dankzij de Pomodoro-methode blijf je scherp en raakt je hoofd niet overbelast. Juist die pauzes zijn ook belangrijk, want dan laad je je batterij op.”

5_Adem in, adem uit

En wat je dan doet in die Pomodoro-pauzes? Niet meteen naar je telefoon grijpen, uiteraard. Ga voor strekoefeningen, een kop thee of misschien zelfs een korte meditatie. Mediteren kan stress verlagen, ook als het maar een paar minuten per dag is. Zoek op Spotify bijvoorbeeld de drie minuten ademmeditatie van Mindful Minuut op. Ook op de Instagram van het Student Wellbeing Point staan inspirerende relaxtips.

Pauzes zijn belangrijk, dan laad je je batterij op

6_Huppel naar buiten

Gebruik je langere pauzes om naar buiten te gaan en te bewegen. Regelmatig bewegen verlaagt het niveau van het stresshormoon cortisol en stimuleert de aanmaak van het gelukshormoon endorfine. Doe je dat bewegen ook nog eens in de natuur (tip: de botanische tuin naast de VU), dan krijg je frisse lucht en ontspan je door de aanwezigheid van het groen. Bonuspunten dus.

7_Ga (goed) slapen

Bepaal een vaste eindtijd van je studiedag en maak die in elk geval niet later dan 20.00 uur. Keijman: “Je hoofd heeft zeker twee uur afkoeltijd nodig na het studeren. Ga je te lang door, dan duurt het uren voordat je in slaap valt of heb je een onrustige nacht.” En dat is dubbel zonde, want je brein heeft ontspanning nodig om informatie te verwerken en van te weinig slaap krijg je juist stress.

8_Houd het leuk

Studenten leggen de lat steeds hoger voor zichzelf, stelt Keijman. En juist daarom is het belangrijk om jezelf een sociaal leven en vrije tijd te gunnen. Elke dag met volle focus studeren gaat niet. “Geef jezelf minimaal een dag per week om niet met je studie bezig te zijn”, raadt ze aan. “Het is ook nodig om plezier te hebben, daarvan krijg je nieuwe energie.” En nee, je hoeft echt niet altijd achten of negens te halen.

Durf het te delen

Begin je de controle te verliezen? Praat er dan over. Met familie of vrienden, een studieadviseur, de mensen van het Student Wellbeing Point (naast de studentenbalie in het hoofdgebouw) of een studentenpsycholoog. Zoek binnen de VU-site op 'studentenpsychologen' en je kunt direct een startgesprek inplannen.

AV

Joods Nieuwjaar

Leidse filosoof Yonathan Busquila Listik houdt een gevlochten challe omhoog bij een mede door de VU georganiseerde viering van het Joods Nieuwjaar. Dat valt altijd in september of oktober. Geen oliebolletjes in de kou dus, maar appels met honing (voor een zoet nieuwjaar), granaatappels (voor overvloed en vruchtbaarheid) en brood om te delen. Sjana tova! (ES)

FOTO
PETER GERRITSEN

GEZOCHT NIEUWE COLUMNIST

Het nieuwe kalenderjaar 2027
beginnen we met een nieuwe
achterpagina-columnist.

Studeer je aan de VU en wil je 14
keer per jaar – in het magazine en op
de website – een betaalde column
schrijven, stuur er dan een op vóór
1 november 2026 van 400 woorden,
over welk onderwerp dan ook naar
redactie.advalvas@vu.nl.

AD VALVAS

JOURNALISTIEK PLATFORM VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT
WWW.ADVALVAS.VU.NL

Redactieadres

De Boelelaan 1109
1081 HV Amsterdam
OZW-gebouw, 5e verdieping
Kamers: 5C02 t/m 5C04
Mail: redactie.advalvas@vu.nl

Hoofdredacteur

Peter Breedveld
Redactie
Bryce Benda, Nour Khamis,
Emma Sprangers, Welmoed
Visser
Eindredactie
Emma Sprangers

Secretariaat en VU-advertenties

Anna Jansen (020) 5985630
secretariaat.advalvas@vu.nl

Art-direction/vormgeving

Rob Bömer – rbbmr.nl

Medewerkers

Antoni Bańkowski, Yvonne
Compier, Maurice Crul,
Terence Doris Cruz, Daphne
Damiaans, Dido Drachman,
Peter Gerritsen, Martijn
Gijsbertsen, Jacqueline de
Haas, Margrethe Jonkman,
Paul van Lange, Eduardo
Luzzatti, Tanisha Pethe,
Bas van der Schot, Bianca
Sisternans, Peter Valckx,
Berend Vonk, Wout van Zaale

Copyright HOP-kopij

Hoger Onderwijs Persbureau,
Amsterdam

Commerciële advertenties

Bureau Van Vliet (023) 5714745

Druk

Senefelder Misset,
Doetinchem

COLOFON

WEBSITE

ADVALVAS.VU.NL

JOURNALISTIEK PLATFORM VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT

Nieuws, interviews, blogs en achtergrondverhalen

Elke dag actueel op advalvas.vu.nl

Niks missen? Abonneer je op onze wekelijkse Ad Valvas

Mail Update: <https://tinyurl.com/updateadvalvas>

CAMPUS

SRVU verliest VU-keurmerk

De bijna tachtig jaar oude SRVU is niet langer een erkende studentenorganisatie. Zonder erkenning verliest de vakbond haar subsidie en werkruimte op de campus. De VU noemt het een standaard-procedure; in de ondernemingsraad wordt gespeculeerd over een “menselijk conflict”.

POLITIEK

Extreemrechts normaliseert zich via campus

De AIVD en de NCTV waarschuwen: rechts-extremisten doen zich bewust gematigder voor dan ze zijn om draagvlak te winnen – ook op universiteiten. De Groot-Nederlandse Studentenvereniging wordt met name genoemd. Leden houden er “diep racistische opvattingen” op na, maar praten liever over “culturele verschillen”.

WELZIJN

Religiehoogleraar onderzoekt psychedelica

VU-hoogleraar André van der Braak onderzoekt niet alleen psychedelica – hij reist zelf geregeld naar Brazilië voor ayahuascaceremonies. Nu bundelt hij zijn ervaringen in zijn boek *Een stem uit de diepte*. De wildgroei aan retraites en coaches baart hem zorgen.

WEBSITE

ADVALVAS.VU.NL/EN

JOURNALISTIC PLATFORM OF VU AMSTERDAM

News, interviews, blogs, features

Updated daily on advalvas.vu.nl/en

Don't miss out! Subscribe to our weekly Ad Valvas Mail

Update: <https://tinyurl.com/updateadvalvas>

ACADEMIC FREEDOM

Law scholar leaves Israel

International law scholar **Itamar Mann** left Israel for VU on a Dutch Tulip Fund for researchers facing threats to academic freedom. He focuses on how the sea shapes legal ideas – from piracy to space law. He's grateful, but the decision weighs on his family.

SOCIETY

Universities deepen bond with Defence

Universities of the Netherlands (UNL) has signed a letter of intent with the Defence Ministry. Curiously, the letter states it “will not be made public” – yet the parties immediately issued a press release. “There's not much to it.”

POLITICS

Hungary set to rejoin Horizon Europe

After four years on the sidelines under Orbán, Hungary is being welcomed back. New Prime Minister Péter Magyar has pledged to tackle corruption, and the European Commission is convinced enough: 4.2 billion euros in withheld funding could be unlocked.

Werken bij de VU

Bijdragen aan een betere wereld, door onderscheidend onderwijs en grensverleggend onderzoek. Dat is de ambitie van de Vrije Universiteit Amsterdam. Persoonlijke vorming en maatschappelijke betrokkenheid staan hierbij centraal. Vanuit verschillende disciplines en achtergronden werken wij samen aan innovaties en nieuwe inzichten op het hele wetenschappelijke spectrum.

Aan de VU werken ruim 6.150 medewerkers en volgen ruim 31.000 studenten wetenschappelijk onderwijs. De uitstekend bereikbare VU-campus ligt in het hart van de Amsterdamse Zuidas.

Ben jij geïnteresseerd in werken bij de VU?
Kijk dan op: werkenbij.vu.nl

Werk jij al bij de VU? Hou dan de interne vacatures
in de gaten op: interne-vacatures.vu.nl

ADVERTENTIE

‘I want my pupils to feel at ease with their bodies’

BY WELMOED VISSER
PHOTO YVONNE COMPIER

For Griffioen dance teacher **Ana Hazler**, the most important thing is to create a safe environment where students dare to express themselves.

‘Students are often more at home in their heads, here they learn to express themselves through movement’

You teach ten dance classes a week at Griffioen and you have your own dance school in Haarlem. How do you keep up with all this? “I love what I do. I try to stay in good shape and avoid injuries, which is not always easy.

At the beginning of the course season I am dancing a lot, because I show the moves, but later I can guide my students more from the side.”

What is the difference between a dance crew and a dance course at Griffioen? “The dance crews are for people who have done their dance courses and want more. The crews perform at events and take place in competitions. Both my crews, the high-heels group and the urban group, won a European title last year.”

What do you want to achieve as a dance teacher? “I want my pupils to feel at ease with their bodies. Students are often more at home in their heads, but here they learn to express themselves through movement. We work seriously at our performance but always from a place of safety. We have students from all kinds of backgrounds. Some stay in the courses for years and become friends.”

Have you always known you wanted to be a dance teacher? “From an early age I knew dance was the way for me to express myself. I started with jazz dance when I was seven. I was a shy child, but the shyness was gone when I danced.

When I was 19, my dance teacher prepared me to audition for Dance in Education at the Academy of Theatre and Dance in Amsterdam. I am from Croatia and I had hardly been abroad before. I also am an only child, which

made it even harder for my parents. But I was determined. I wanted to get this education.”

After your graduation you decided to stay in the Netherlands. Why? “Here, I have more possibilities to develop myself as a dance teacher than in Croatia. After finishing my bachelor’s I danced in several companies and started teaching. And then Corona came and I suddenly lost all my work. I made the best of it by taking an online master’s degree in International Business Management.

And then when the world opened up again, I had to finish my thesis, and I had groups performing at Griffioen all in the same week that I met the man I just bought a house with.

It was a blind date. I was very busy at that time, but he kept texting me, asking me when we could meet. Finally I said: ‘You can come to the performance at Griffioen, but it might be boring for you, since you don’t know any of the dancers.’ He came and hasn’t missed a performance ever since.”

Two years ago, you took over a dance school in Haarlem. Is your work there different from your work at Griffioen? “I work hard to create the same level of safety, openness and seriousness at Dansstudio Balance as in my courses at Griffioen. Recently I hired one of the girls from Griffioen, who has been working with me for years, at the school in Haarlem. She came in as a beginner and now she works as a dance teacher.”

Do you dream of working in your home country at some point? “Since 2013, I have been inviting Dutch dance teachers to give workshops in Croatia every summer. That’s my way of giving back to my country.” **AV**

Ana Hazler

36

2024 – now

Owner of Dansstudio Balance in Haarlem and teacher since 2013

2020 – 2023

Summa cum laude Master’s in International Business Management, DOBA Business School

2015 – now

Dance teacher, Griffioen

2009 – 2013

Bachelor’s Dance in Education at the Academy of Theatre and Dance, Amsterdam

Griffioen Dance Crews

The Griffioen Dance Crews are for students who are dedicated to dance and want to work at a high level in urban and high heels dance styles. Ana Hazler is the initiator, leader and choreographer of two of the crews. Find out more at: griffioen.vu.nl/en/news/vu-griffioen-dance-crew

The race for a room

BY ANTONI BAŃKOWSKI
ILLUSTRATION EDUARDO LUZZATTI

At the start of every academic year, hundreds of VU students chase the same scarce accommodations. Dozens of applications, gruelling meet-ups and hundreds of euros in subscriptions – with no guarantee of a place to live.

‘I think I grew a grey hair’

Wow, it’s actually summer, thought Zahara Forno, a second-year Political Science student, on a late-July morning as she pulled up the blinds to reveal a sunbathed park packed with people enjoying Stockholm’s first clear skies in three weeks. She watched them splash around in a local pond and play golf while her mind buzzed with ideas for taking advantage of the lovely weather.

But her desires were swiftly crushed. She remembered her burning responsibility and sombrely retreated to her bed. She opened her laptop. There, she began the ritual that had defined her every morning for the past month: browsing websites listing rental apartments in Amsterdam, where she was due to return after the summer.

Most students eventually find housing in Amsterdam but hunting down an apartment without anxiety, frustration, and helplessness accompanying your every step is a luxury very few get to enjoy. As the student housing shortage continues, fuelled by landlords selling off their properties and a lack of new construction, university-goers line up for every scrap of available space. The result is a market defined by tooth-and-nail competition, endless disappointment, and – for some – the very real fear of having to drop out if they don’t find a place to live. And it’s not only first-years or internationals who suffer – the shortage affects everyone.

Insane competition

“I think I grew a grey hair”, says Adéla Kučerová, a first-year Psychology student from the Czech Republic, remembering her housing search this summer. In May, a death in the family left her with no choice but to adopt Rowan, a cat. Since many landlords don’t allow pets, Kučerová’s hunt for accommodation quickly became extra tricky.

Kučerová realised she could not rely on the housing offered by VU to first-year students, since none of its options allowed pets.

Instead, Kučerová searched for accommodation on websites such as Funda, RentHunter, or Pararius. On these portals, landlords post listings and choose who to invite for a viewing.

Given the huge demand, each listing is flooded with applications – often hundreds of them. To view the apartment, landlords commonly invite only the ten to fifteen people who first responded to their listing. With the number of applicants this high, making that shortlist often comes down to seconds.

“It feels like you’re running a race”, says Kučerová. “You see a room, it has an outrageous price, and there’s already twenty people in front of you.”

Many websites offer to notify you the moment a new listing is created. Kučerová remembers dropping everything immediately when receiving such notifications, hoping to be among the first ones to apply. But even with notifications on, she was often too late to respond. “The competition is insane”, she says.

Stichting voor Vluchteling-Studenten

Homa

**‘Mijzelf vooruithelpen
ervaar ik als een
enorme vrijheid’**

Homa uit Afghanistan
studeerde Internationaal
Recht aan de VU.

Samen laten we gevlucht talent bloeien

Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF begeleidt sinds 1948 gevluchte studenten, professionals en wetenschappers bij hun scholing en aansluiting op het Nederlandse onderwijssysteem en de arbeidsmarkt. Met persoonlijke begeleiding, financiële ondersteuning en toegang tot netwerken helpen we hen hun kennis, talenten en ambities volop te benutten. Dat is goed voor vluchtelingen én goed voor Nederland.

Het UAF helpen kan op veel manieren. Met geld, met tijd of door een actie te organiseren.

Doe mee! Help gevlucht talent op weg via uaf.nl/help-mee

Housing search

‘She’s having a good time in the attic’

The madness of the housing market made Kučerová second-guess her choice to come here. “If I were to be graduating this year and applying for university, I would not be going to the Netherlands”, she says.

Morning scroll

Political Science student Forno experienced similar exhaustion during her housing search. In her first year, she lived in an apartment offered to her through VU. Last June, she had to move out as all first-year university housing is offered for one year only. When she started looking for a place back in March, she began gradually lowering her expectations. Soon, she decided to “just accept whatever”.

Forno received very few replies between March and June – she considered herself lucky when she got one message a week. None of these exchanges led to a place to rent.

As the summer started and the prospect of not having a place to live became more real, Forno adopted a strict routine of daily scrolling through housing-listing websites like Kamernet, Huurwoningen, or Stekkies.

Using some of these websites also came with a considerable financial cost. Forno would pay for their subscription services, which offer perks like unlimited messages and access to staff-reviewed listings. “For your message to even be looked at, you have to pay”, she says, adding that she spent around four hundred euros on such subscriptions.

Every morning, she would check the portals “immediately” after waking up. “I would just grab my phone and wouldn’t even look at my messages”, she says. “I would just go on Kamernet.”

“In the morning, I usually just want to chill and have a good breakfast, have a nice discussion with my mom”, she says. Instead she would choose to “scroll for another two hours”. The situation started to take a toll on her mental wellbeing. “You wake up and you’re in an immediate bad mood because you can’t find anything”, she says.

Despite the extra effort, she found the results deeply disappointing. “I got zero replies. Like nothing. Nothing. Nothing at all”, she says. “I was a ghost.”

Judgy evenings

On the Dutch housing market, international students are often disadvantaged by not speaking the language and having little expertise and few connections. While this makes their search particularly stressful, finding housing as a Dutch student can be challenging in its own right.

“It’s pretty exhausting”, says Hanna de Boer, a third-year Human Movement Sciences student, who spent last semester attending *hospiteeravonden* at Uilenstede. During these events, a group of flatmates invites around ten candidates over on the same evening and picks one to move in.

“You just know you’re going to be judged by your character”, says De Boer, who attended six such evenings throughout the four months before being accepted. “It’s a bit weird.”

De Boer says that in the end she didn’t mind being scrutinised by the residents, but admits it was “disappointing” when hosts she felt a connection with did not choose her as a tenant. Whenever this happened, she would return home and lie awake, considering what she could have done differently.

In denial

Every year, a portion of students coming to study in Amsterdam do not find housing and choose to stay home. For Kučerová and Forno, this was not an option.

“I think I was in denial”, says Forno, adding that she didn’t even consider dropping out. Late into her housing search, she began texting friends and asking if she could temporarily stay with them in Amsterdam, hoping she would have a better chance of finding something once she was actually there.

In August, Forno received a housing offer from VU, which she had reached out to a couple of weeks earlier. “I think I was really lucky”, she says, explaining that the waiting list for university housing for second-years seemed “infinite”.

Again, the contract runs for one year only, and she is readying herself for another search. But she also refuses to think too much about it for now. “I’ve been so stressed about housing for so long that right now I just want to sit and enjoy where I am”, she says.

No going back

“It was very scary to imagine that I would drop out”, says Kučerová, for whom such a possibility became real when she still had no housing at the beginning of August. “Mom was very proud of the fact that I got into an international university. And I’ve told all of my classmates: ‘I’m going to an international university’. Everybody in the family knew it”, she says. With all the celebration back home, she felt like coming back would make her look “like the biggest idiot”.

Determined, she began her studies even though it was clear she would not find housing before the semester began. She is now staying in an attic of her friend’s family’s house in Zuidermeer, from where she commutes for an hour and fifteen minutes to VU.

Luckily, her cat Rowan was allowed to come with. “She’s having a good time in the attic”, Kučerová says, laughing.

Her friend’s family expects her to find something within three months, and despite their promises to let her stay for longer in case she doesn’t find anything, she is set on finding something as soon as possible so as not to be a burden.

“Nearly every day I think about the fact that I need to find a place to live”, she says. “I hate it.”

*‘You just
know you’re
going to
be judged
by your
character’*

Navigating Dutch life on Indian Standard Time

BY TANISHA PETHE, student reporter
PHOTO MARTIJN GJISBERTSEN

History-and-Law student **Tanisha Pethe** (20) distilled her first two years as an international student into a starter kit for newcomers. ‘Slowly but surely, you will build your own mental survival guide.’

I think I have an almost complete archive of my first month here in Amsterdam’, I said to my friend recently, while going through my photo gallery from my first year as a university student. Everything from the first couple of hours in the city with my father, to the intro week parties, all the people I eagerly introduced myself to, hell, even the trip to Utrecht to register for my residence permit. Watching the photos allows me to relive the barrage of emotions I felt, albeit from behind the rose-tinted glasses of nostalgia.

Rose-tinted, because besides the wonder at the smallest things and being slightly scared of the peculiarities (if you haven’t pissed off a very annoyed-looking biker in this city, have you even really lived here?), there are little trials you undergo living here as an international student. They might not be the biggest issues in the world, but knowing your way around a city and its culture is a huge part of feeling like you belong somewhere. Here’s my version of a little crash course from what I’ve learnt.

Fashionably late

First things first, if you want to make a good impression in the Netherlands you have to be on time. Dutch people are extremely punctual, which I found out the hard way after trying to shift away from operating on

what I called my Indian Standard Time, which is essentially being a fashionable 10 to 15 minutes late to everything.

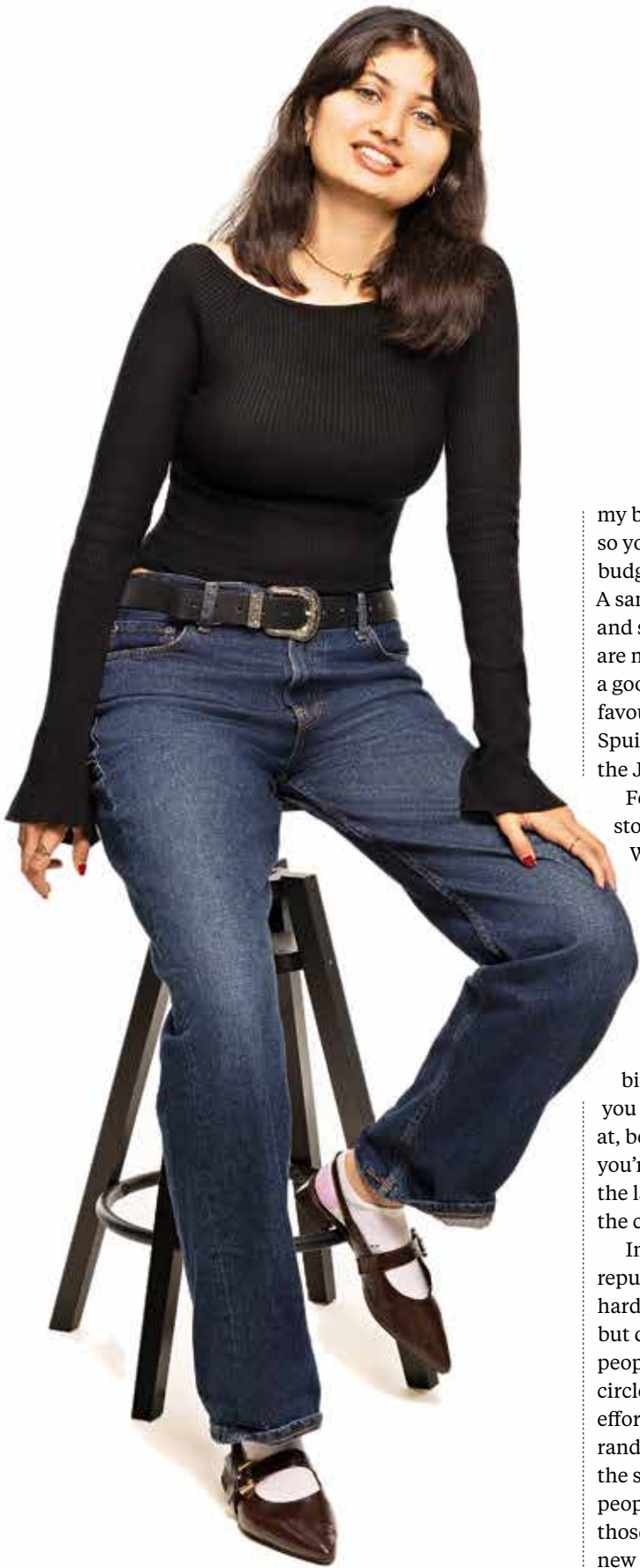
Arriving on time starts with transport: you need to figure out how you’re getting around the city. There are three categories to this. You have the bikers who cycle around come rain or shine (key to getting into a Dutch person’s good graces). Then there are the non-committal bikers (I’m guilty of this one) who bike occasionally. And the public transport princesses who are adamant about taking the metro, tram, bus and the occasional Sprinter train rather than risk the wrath of the Amsterdam city bike hordes.

I will say that biking in the city is the cheapest and most reliable way to get around, but beware: you will probably get your bike stolen, maybe even several times. Always lock it properly – that first bike-theft heartbreak will really hit you. It’s best to just buy a second-hand bike, on Marktplaats or at a second-hand bike shop, or get a bike subscription with Swapfiets.

Five euros for breathing

This city is expensive. Sometimes I feel like five euros get deducted from

Go to that random party, make small talk with the stranger in class

my bank account just for breathing, so you have to learn to find student-budget-friendly options for everything. A sandwich is the most cost-effective and satiating meal you can find. There are many local delis where you can get a good deal for six euros. My personal favourites are Caldi e Freddi on the Spuistraat and Comestibles Kinders in the Jordaan.

For shopping, hit the *kringloop* stores (thrift shops) and the Waterlooplein market. And always ask about a student or membership discount. Trust me: a lot more places have them than you think.

Notorious reputation

Now if you want to integrate a bit more and make Dutch friends, you have to meet them where they’re at, be direct and just talk to them when you’re given an opportunity. Learning the language and trying to understand the culture do help quite a lot.

In my opinion, the notorious reputation of Dutch locals being hard to befriend isn’t unfounded but definitely exaggerated. Yes, the people here have tight-knit social circles, but if you consistently make an effort, many will open up. Go to that random party, make small talk with the stranger in class and say hi to the people you’ve met only once. Doing those intimidating but meaningful new things is how you find out who you are.

Strange burden

A tougher battle is how to navigate your own culture and identity in a new country while staying true to yourself as you learn to adapt to this new life. This is unfortunately only understood through experience, some positive and quite a few negative. Yes, Amsterdam and VU are very international, but that doesn’t stop the sense of alienation when explaining the nuances of your culture brings the conversation to a halt, or when you have to talk about your country in a specific way so as not to feed into the negative stereotypes that you know people latch on to. Or when a drunk guy at a party makes a weird comment about race and your culture and you don’t feel like making things uncomfortable by calling him out, but now you don’t feel as safe.

Feeling too foreign or like you’re the impromptu cultural ambassador for your country is a strange burden to bear. For the first couple of months, I didn’t engage much with my Indian friends on campus, but these days they’re some of the people I reach out to first. Leaning on your community, even just for a stupid joke in familiar language, can offer a little slice of home and much-needed relief.

We all know that xenophobia and prejudice are still very pressing issues and the pretence that we have progressed past them is categorically false. But these challenges, big and small, shouldn’t prevent you from making this university and this city feel like your own. Everyone has their own mental survival guide. Slowly but surely, you will build your own.

VUVERENIGING

Voor vrienden van de VU

De oprichters van de VUvereniging wilden in 1879 een andere universiteit in Nederland. Los van de overheid, voor eigen keuzes met een eigen kompas. Een universiteit die staat voor rechtvaardigheid, medemenselijkheid en verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de wereld. Zo ontstond de bijzondere universiteit waar iedereen welkom is: de Vrije Universiteit.

De VUvereniging subsidieert jaarlijks met 1 miljoen euro bijzondere projecten en activiteiten op het snijvlak van onderzoek, onderwijs, zorg en maatschappij. Daarnaast organiseren we verrassende en inspirerende evenementen.

De VUvereniging is een maatschappelijk netwerk voor vrienden van de VU.

Lid van de VUvereniging ben je al voor €10 per jaar.

Je bent van harte welkom.

www.vuvereniging.nl

Lid worden
kan hier

UNIVERSITY STUDENT COUNCIL

usr@vu.nl | instagram: vu.usr | HG StudentenD0k, room 0D-12

The university student council is the representative participation council of and for students of VU Amsterdam. The council concerns itself mainly with the quality and accessibility of education at VU Amsterdam and with the student policy of this university. The council consults with the executive board periodically.

Pocket your phone and grab a hand

What makes people happiest? A tough question for a second-year student who headed to class with a healthy dose of reluctance. It was an open-ended question from Dr. Kilian Wawoe, who teaches the course in Work and Organisational Psychology. Who knows? A few unsure answers were thrown out into the lecture hall: "meaning", "freedom", "money", "other people". That's right, other people. One of the most important lessons I've learned in my 22 years of living is the importance of community. Community is the biggest factor in determining our happiness. Community isn't just about knowing people. It's the feeling of belonging somewhere, of being seen, and of being part of something bigger than yourself. This idea has a special place on my right arm, Matisse's *The Dance*. Sometimes, I miss that feeling. And I know it might sound a little cheesy and cliché, but I'm going to say it anyway. Your phone is holding you back from connecting with others. I know it's easy, and actually quite nice, to get lost in a doomscroll or the music in your AirPods. Taking a moment for yourself is necessary to stay sane, but I think there's often a lack of awareness when you reach for

your phone. Why do you pick it up? Are you afraid of getting bored? Are you avoiding eye contact in the elevator when you're standing there with someone you vaguely know? Or are you making yourself look busy? Because let's be honest, just staring into space on the tram can feel pretty awkward, and where are you supposed to put your hands?

I know your phone isn't the devil incarnate. I love doomscrolling in bed myself and think noise-cancelling headphones are an amazing invention. But I'd like to inspire you to be more mindful when taking it out of your pocket. Consider me your critical, mildly concerned mother. You never know what you're missing out on when you shut yourself off. In Vienna, I met

an Austrian man who loves Apenheul, a monkey park in the Netherlands. At work, a thirteen-year-old explained to me what 'skibidi toilet', 'aura farming' and 'unc' mean, which apparently made me an unc as well. In *The Dance*, the figures hold each other's hands and form a circle together. No one stands alone. The circle exists because everyone participates. For me, that's the essence of community. And if you're wondering where to put your hands: hold them out and see what you might find.

Consider me your
critical, mildly
concerned mother

Stephanie Hennekens
vice chair

usr.stephanie.hennekens@vu.nl

What's going on

A selection of the topics that the USR is currently considering or negotiating.

- Finalising the USR's policy plan
- Organising their first event

Nieuw gekozen OR van start

Terugblik Ondernemingsraad 2023 - 2026

Bij het begin van een zittingsperiode is het gebruikelijk om stil te staan bij de afgelopen periode. Waar heeft de Ondernemingsraad zich mee bezig gehouden en hoe beïnvloedt dit de komende jaren.

Wie de lijst van onderwerpen bekijkt, die de afgelopen periode op formele en informele wijze op de medezeggenschapstafel zijn besproken, zal een aantal dingen opvallen. Ten eerste: het is een zeer uitgebreide lijst met een breed scala aan onderwerpen, variërende van bijvoorbeeld VUture, Erkennen en Waarderen, docenten loopbaanbeleid, de promovendi psycholoog, afspraken met de fossiele brandstofindustrie, werkdruk en sociale veiligheid tot de sloop van het W&N gebouw, de fusie van drie faculteiten, en reorganisaties bij onder meer HRAM, Aardwetenschappen en Communicatie en Marketing.

De periode 2023-2026 markeerde een duidelijke omslag binnen de VU. Ging het gesprek rond 2024 nog vaak over VUture, een poging om de universiteit, na het debacle van MARS, slagvaardiger en toekomstbestendiger te maken; de twee jaar daarna ging het vooral over bijsturing, kostenbesparing, rationalisatie en reorganisatie. Misschien waren de jaren voor 2024 niet als vette jaren ervaren, vanaf 2025 kwamen er alleen maar magere jaren aan. Daarnaast bepaalden belangrijke maatschappelijke thema's het overleg, waarbij ook de maatschappelijke tegenstellingen en spanningen zowel aan de overlegtafel als ook op de campus op de voorgrond traden. Denk aan de discussie over de samenwerking met de fossiele industrie, de samenwerking met Defensie en de samenwerking met Israëlische universiteiten. Spanningen die zo hoog opliepen dat grenzen overschreden werden en het gevoel van veiligheid voor medewerkers en studenten in het geding kwam.

Beleid maken in tijden van schaarste en scherpe tegenstellingen vraagt om een andere benadering door het bestuur en daarmee ook voor de medezeggenschap. Wezenlijke invloed is een belangrijke drijfveer voor goede medezeggenschap. Natuurlijk ging het regelmatig goed, maar soms werd de OR niet, of te laat geïnformeerd, en in die gevallen kostte het heel veel tijd en energie om gemaakte beleidskeuzes bij te sturen.

Daar hebben bestuur en OR van geleerd; actiever, eerder en vaker wordt de OR bij ingrijpende wijzigingen betrokken. Deze verbetering in de procesafspraken leidt niet vanzelfsprekend tot grotere overeenstemming rond de te nemen maatregelen; bestuur en OR zijn wel eerder op de hoogte van elkaars positie en belangenafwegingen.

Beleid maken in tijden van schaarste en scherpe tegenstellingen vraagt om een andere benadering door het bestuur en daarmee ook voor de medezeggenschap.

Een nieuwe raad, een nieuw geluid

Een nieuwe periode van drie jaar van de Ondernemingsraad is ingegaan. Na de verkiezingen van afgelopen voorjaar zijn er 10 nieuwe leden die zitting nemen in de OR (waarvan 2 vanuit nieuwe lijsten) en 15 leden die hun raadslidmaatschap voortzetten.

Het goede nieuws is dat de Ondernemingsraad nu weer op volle sterkte is. Afgelopen voorjaar waren er door pensioneringen vacatures die tot 1 september niet in te vullen waren. En met de doorgaande reorganisaties en plannen van het College van Bestuur ligt er veel werk voor de medezeggenschap.

De verkozen OR heeft sinds de verkiezingen niet stil gezeten, voor de zomer zijn er twee trainingen geweest en de derde training direct bij de start van deze nieuwe termijn. Dat is ook nodig. We hebben niet de luxe om ons nu eerst rustig te bezinnen op hoe we met elkaar gaan samenwerken, hoe we zorgen dat we wezenlijk inspraak hebben op de punten die er voor ons toe doen en wat onze aandachtsgebieden en speerpunten worden. Want we stappen in een rijdende trein, en direct in september waren er al vergaderingen over de reorganisaties bij Aardwetenschappen het Centrum voor Internationale Samenwerking.

Een uitkomst van de trainingen die we samen gevolgd hebben is dat er naast de lopende dossiers vier speerpunten zijn geformuleerd waar we het met het CvB over willen hebben de komende periode: duurzaamheid, werkdruk, welzijn en sociale veiligheid, focus op de kern van wat de VU is en de banden die de VU heeft met Israëlische universiteiten. Daarbij is de raad zeker niet altijd eenstemmig, want ieder lid is gekozen met eigen motivatie en eigen drijfveren.

De afgelopen periode hebben we gemerkt dat er regelmatig bestuurlijke beslissingen genomen worden die deels centraal genomen worden door het CvB en deels door diensten of faculteiten, waarbij ook voor het CvB niet altijd duidelijk lijkt wie de beslissing neemt. Dat maakt de samenwerking tussen Onderdeelcommissies en Ondernemingsraad extra belangrijk, om steeds goed elkaar te informeren en te betrekken bij veranderingen. Ook worden soms op niveaus binnen en buiten de VU beslissingen genomen waar geen medezeggenschap vertegenwoordigd is. We willen hier komende periode extra goed op letten, dat de medezeggenschap daadwerkelijk de zeggenschap volgt.

Hierbij hopen we ook deze nieuwe raadsperiode op goede betrokkenheid vanuit medewerkers, voor zaken die van belang zijn voor medezeggenschap maar misschien niet automatisch op onze agenda komen. Voor wat hoort wat, we hebben ook de ambitie om voor medewerkers zichtbaarder te zijn over waar we nu ons druk over maken en wat we adviseren aan het bestuur. En we hopen dat betrokken medewerkers ook dit jaar weer bij de openbare vergaderingen van de Ondernemingsraad aansluiten als er zaken op de agenda staan die hun interesse hebben. Alle agenda's worden ruim op tijd gepubliceerd op www.vu.nl/or, ook zullen hier verslag gedaan worden van de openbare vergaderingen.

Inmiddels is er ook een nieuw Dagelijks Bestuur verkozen en is de samenstelling van alle commissies bekend. Zie voor de namen en de gezichten van de Ondernemingsraad www.vu.nl/or.

Een liberale psycholoog in de medezeggenschap

Observaties en afscheidswaarden van de aftredend voorzitter

Drie jaar voorzitterschap van de Ondernemingsraad zijn voorbijgevoelen. Mijn start bij de OR deed hier en daar misschien een wenkbrauw fronsen: een VVD-lid met een bedrijfskunde en Nyenrode-achtergrond als voorzitter van een raad waarin traditioneel ook stevige vakbondsgeluiden klinken. Toch lag daar voor mij juist de logica. Op Nyenrode leerde ik al dat je een complexe organisatie simpelweg niet meer puur rationeel top-down kunt besturen. Echte participatie en sturing van onderop zijn onmisbaar—en dat is wat mij betreft door en door liberaal. Medezeggenschap gaat over eigenaarschap en het serieus nemen van ieders professionele autonomie.

Mijn drijfveer bij binnenkomst was helder: ik zag dat de werkvloer—zowel bij de faculteiten als de ondersteunende diensten—zich niet altijd gehoord voelde. In de afgelopen drie jaar heb ik gezien dat het College van Bestuur oprecht zijn best doet om de OR vroegtijdig bij besluiten te betrekken. Tegelijkertijd blijft het een constante balanceeract: wanneer laat je als OR een onderwerp los en wanneer houd je juist vast aan de details om het strategische belang én de dagelijkse praktijk te borgen?

“Medezeggenschap gaat over **eigenaarschap** en het serieus nemen van ieders **professionele autonomie**.”

Als sociaal en klinisch psycholoog viel mij vooral één ding steeds weer op: hoe rationeel we beleidstukken en reorganisaties ook proberen in te kleden, emoties spelen altijd de hoofdrol. Onzekerheid, verlies van autonomie of frustratie over werkdruk laten zich niet 'weg-managen' met een organogram of een memo. Wie verandering wil laten slagen, móét die onderstroom serieus nemen en valideren. Ik heb geprobeerd om met dat psychologische oog de processen te vergemakkelijken en de dialoog zuiver te houden.

Ik kijk met veel waardering terug op de samenwerking binnen de OR en met het bestuur. Mijn hoop voor de komende jaren is dat deze universiteit blijft investeren in échte participatie, met scherpte op de inhoud, maar vooral met blijvende aandacht voor de menselijke dynamiek achter elk besluit.

Marius Rietdijk

Colofon

Commissie Communicatie OR: Marius Rietdijk, Aalt Smienk en Remko van der Vos
Foto: Candide Rietdijk
Vormgeving: VU Designstudio

facebook.com/ondernemingsraad.vu

Digger

Rialto VU Griffioen

Nieuw Universiteits-gebouw De Boelelaan 1111

Digger draait vanaf donderdag 1 oktober

Check de agenda en speeltijden op griffioen.vu.nl

In de nieuwe film van Oscarwinnaar Alejandro G. Iñárritu speelt Tom Cruise de machtigste man ter wereld, die een ultieme poging waagt de aarde te redden van de ramp die hij zelf ont- ketende.

Iñárritu, bekend van *Birdman* en *The Revenant*, verzamelde een sterrencast om Cruise heen: Riz Ahmed, John Goodman, Sandra Hüller, Michael Stuhlbarg en Jesse Plemons.

Op 1 oktober zie je *Digger* (met inleiding) tijdens de feestelijke heropening van Rialto VU Griffioen. Neem een kijkje op onze website en zie welke speciale programma's, (voor)premières en klassiekers er nog meer te zien zijn. Studenten en VU-medewerkers bezoeken op deze avond alles voor €6,50, voor een regulier kaartje betaal je €9,50. Zie je dan!

Loïs van Wijnen, coördinator film

RIALTO | VU
GRIFFIOEN

Van paaldansen tot pickleball

Wil je kennismaken met een nieuwe sport of je sportieve vaardigheden verder ontwikkelen? Bij Sportcentrum VU kun je sinds september deelnemen aan verschillende sportcursussen. Hier leer je in een toegankelijke en actieve omgeving de basis van onder andere paaldansen, schermen, Chinese krijgskunst wushu en pickleball.

Voor pickleball zijn de mogelijkheden uitgebreid. Deze zomer zijn er twee nieuwe pickleballbanen aangelegd in de sportstudio's. De banen zijn eenvoudig te reserveren via het klantportaal. Benieuwd naar de mogelijkheden? Bekijk het cursusaanbod op onze website.

Caroline Altona, communicatie

Sportcentrum | VU

Sport-
centrum
VU

VU campus
(OZW-gebouw)
De Boelelaan 1109
020-5983656

maandag-vrijdag:
12-20 uur
zaterdag en
zondag: gesloten

Uilenstede
Uilenstede 100
020-5985090

maandag-vrijdag:
08-23 uur
zaterdag en
zondag: 10-18 uur
sportcentrumvu.nl

Baby Reindeer

VU
Griffioen

NU-gebouw,
grote zaal
De Boelelaan 1111

Vrijdag
27 november
Aanvang: 20 uur
Toegang: €7,50
voor studenten en
medewerkers

griffioen.vu.nl

De Netflixhit *Baby Reindeer* komt naar de Nederlandse theaters. Dit op ware gebeurtenissen gebaseerde verhaal geeft een intiem en schrijnend beeld van de vijf jaar waarin komiek Richard Gadd werd gestalkt. Tien-duizenden mails, honderden uren voicemails en vele ontmoetingen slingerden hem heen en weer tussen vernedering en verlangen, radeloosheid en verstikking.

Gadd verwerkte zijn ervaringen in een aangrijpende onemanshow en vertolkte later de hoofdrol in de gelijknamige serie op Netflix, wereldwijd een van de best bekeken en best beoordeelde series van de streamingdienst. Nu kruipt cabaretier Thijs van de Meeberg in de huid van Gadd. De unieke solo, rauw en levendig met een scherp gevoel voor humor, is voor het eerst te zien in Nederland.

Eric-Jan Hartstra, communicatiemedewerker

VU | GRIFFIOEN

Sizzling beef en een pot thee

SFEER Vlak bij de Nieuwmarkt vind je Hoi Tin, een authentiek Kantonees restaurant. Bij binnenkomst komt de geur van de bakkerij je tegemoet. Het warme licht, de donkerhouten meubels en de Aziatische kunst geven de zaak de authentieke sfeer van een dimsumrestaurant.

ETEN Wij bestelden de 'sizzling beef plate' met witte rijst, de St. Jacobs dumplings en een Shui Kau-soep. Daarnaast hadden we een pot Chinese thee besteld voor twee personen (die onbeperkt wordt bijgevuld). Wij vonden dit een perfecte combinatie. De beef was mals en goed gekruid met een zoete smaak. De soep was heerlijk met dit regenachtige weer en de Shui Kau, met garnaal, was goed gevuld. Ook de St. Jacobs dumplings waren erg lekker, vooral in combinatie met chili-olie en sojasaus!

BEDIENING Attente, gezellige, gastvrije mensen die ook graag met je meedenken.

AANRADER Ja, dit is een van onze favorieten.

PRIJS Heel erg betaalbaar. Voor 50 euro kun je lekker eten met zijn tweetjes.

Sandra van de Bunt, masterstudent Business Administration

Hoi Tin

Zeedijk 122
hoitin.nl

€50

Wil je ook GRATIS
ETEN, in ruil voor
een restaurant-
recensie?
Mail
naar redactie.
advalvas@vu.nl.

Zo maak jij je huis Halloween-ready!

OKÉ HORRORFANS, OPGELET! Hét griezelfestijn van het jaar staat weer te trappelen om te beginnen. Dat betekent nachtenlang gillen bij foute horrorfilms, veel te veel snoep eten en eindelijk een excuus voor je psychopathische trekjes. De echte wereld? Die parkeren we deze maand ff lekker aan de kant.

Eerlijk is eerlijk: sinds Halloween uit Amerika is overgewaaid, is het ook uit ons koude kikkerlandje niet meer weg te denken. En jij, absolute griezelfanaat die je bent, kan natuurlijk niet achterblijven. Daarom hebben we drie tips voor je verzameld om jouw huis te transformeren tot Halloween-hotspot met pure Amerikaanse allure. Buren, hou jullie vast.

Webben móét je hebben

Geen griezelstulpje zonder webben, punt uit. En laten Amerikaanse ontwerpers nou als geen ander weten hoe je het web op zo'n manier in elkaar knutselt dat je er tegen je eigen wil uren en uren in vast kan blijven zitten. Check ook zeker de laatste trend: kunstmatige vezels die zó overtuigend zijn dat je het onderscheid tussen echt en nep niet meer kan maken op het web. Bloedstollend realistisch, precies zoals het hoort!

Terug van weggeweest: de pompoen

Hij had even een off-season... maar niet meer! Sinds vorig jaar hebben de Amerikanen die uitgeholde pompoen weer helemaal op de kaart gezet. Echt hoor, elk zichzelf respecterend wit huis stelt niks voor zonder zo'n oranje leeghoofd voor het raam.

Wij snappen best dat de meeste mensen 'm na twee termijnen al weggooiën, maar onze insidentip: laat 'm lekker nog even staan. Geloof ons, daar wordt hij alleen maar angstaanjagender van!

Budgettip: word zelf een skelet

Skeletten, geraamtes, karkassen – je spookhuis kan simpelweg niet zonder. De inflatie heeft ons ook te pakken, maar gelukkig hebben onze Amerikaanse vrienden daarvoor een geniale, kostenbesparende oplossing bedacht. Een snelle blik op de Instagrampagina van menig Amerikaanse zangeres of actrice is genoeg om te zien dat je het meest geloofwaardige skelet gewoon al in huis hebt.

Juist ja, jijzelf. En het beste nieuws? Je hoeft er he-le-maal niks voor aan te schaffen. Sterker nog, bij optimaal resultaat bespaar je juist op je weekboodschappen. Win-win, zeg maar.

Ten slotte: vergeet niet om Amerikaanse porties snoep in huis te halen voor de buurtkinderen (of gewoon lekker voor jezelf, we kijken niet, hihi). Daarna ben je helemaal klaar voor een Halloween-spektakel dat je niet snel gaat vergeten! Alles om die nare realiteit eventjes lekker te ontvluchten.

Wout van Zaale
masterstudent
bestuurskunde

Dido Drachman
illustrator
en striptekenaar

FOTO'S Yvonne Complier